

Fafo Østforum seminar 3. desember 2009

Innvandrere og arbeidsledighet i 2009

*v Stein Langeland
Arbeids- og velferdsdirektoratet - NAV*

Statistikk og utredning – Hente kunnskap fra registrene

Statistikk:

- Leverandør av offisiell statistikk innenfor arbeidsmarked, stønadsområdene og etatens tjenesteleveranser
- Leverandør av styringsdata
- Datavarehus

Datakilder:

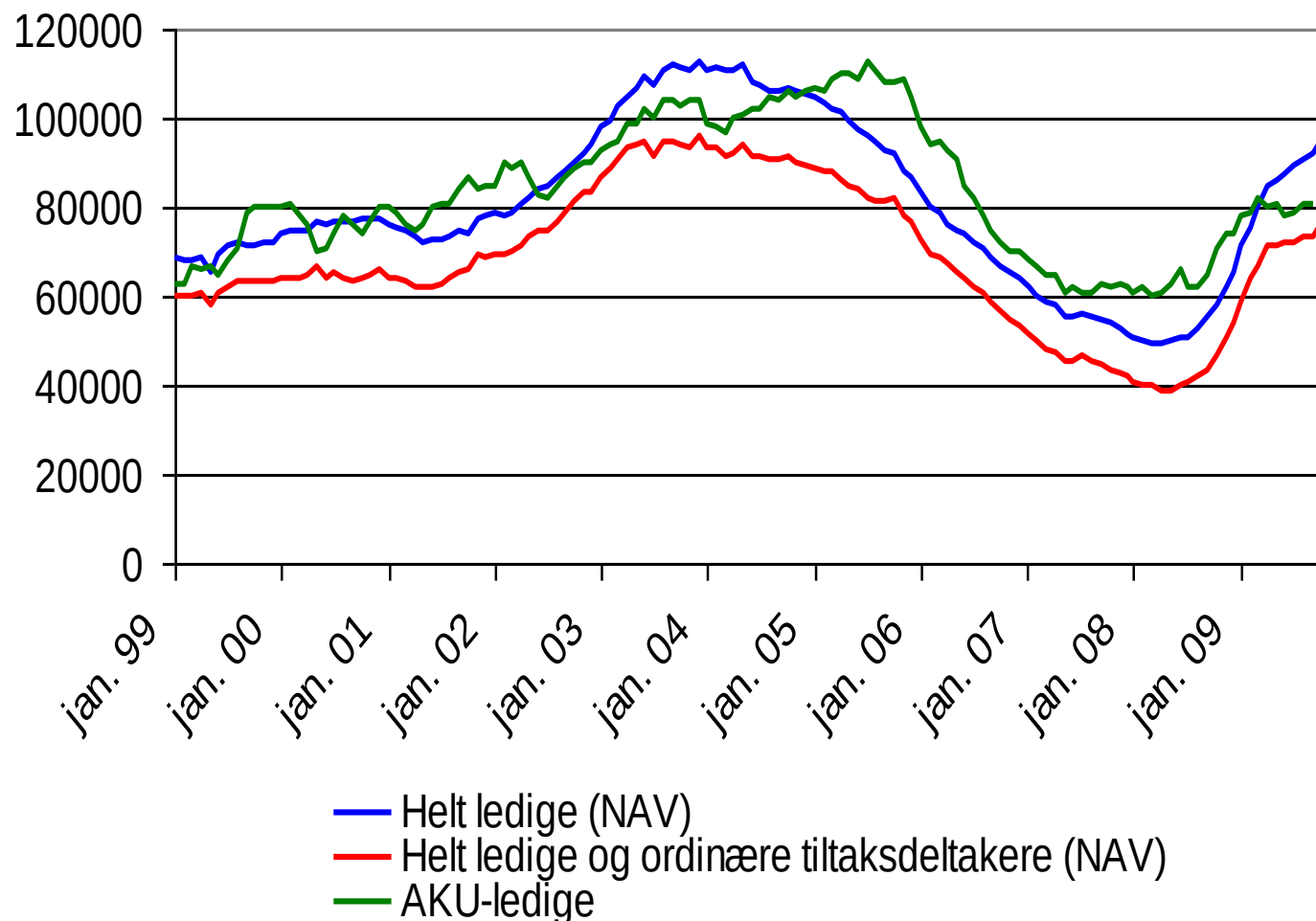
- Stønadsregistrene
- Arbeidssøkerregistret
- Tilgang på ledige stillinger
- Bedriftsundersøkelse 2 ganger i året
- Inntektsregisteret
- AA- registeret
- Oppfølgingsundersøkelse for NAV's brukere

Analyser:

- Analysere utviklingen innenfor arbeidsmarkedet, levekår/helseforhold og bakenforliggende utviklingstrekk og drivere knyttet til velferdsordningene.

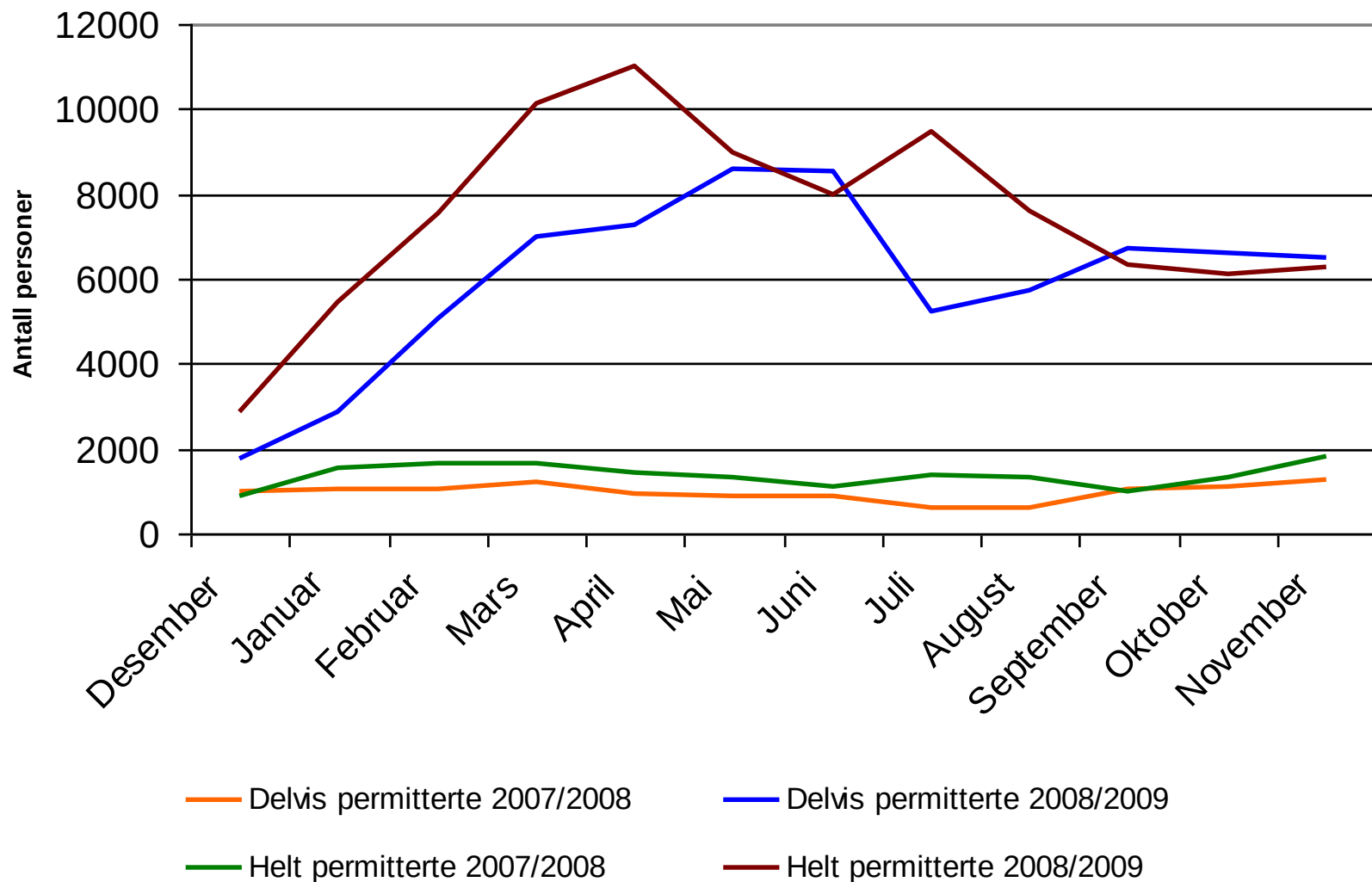
Arbeidsledige målt ved AKU, registrerte helt ledige og summen av registrerte helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere.

Januar 1998 – november 2009. Sesongkorrigerte tall.

Sterk vekst i antall permitterte sist vinter

– utflating har endret veksttakten i ledigheten fra mai

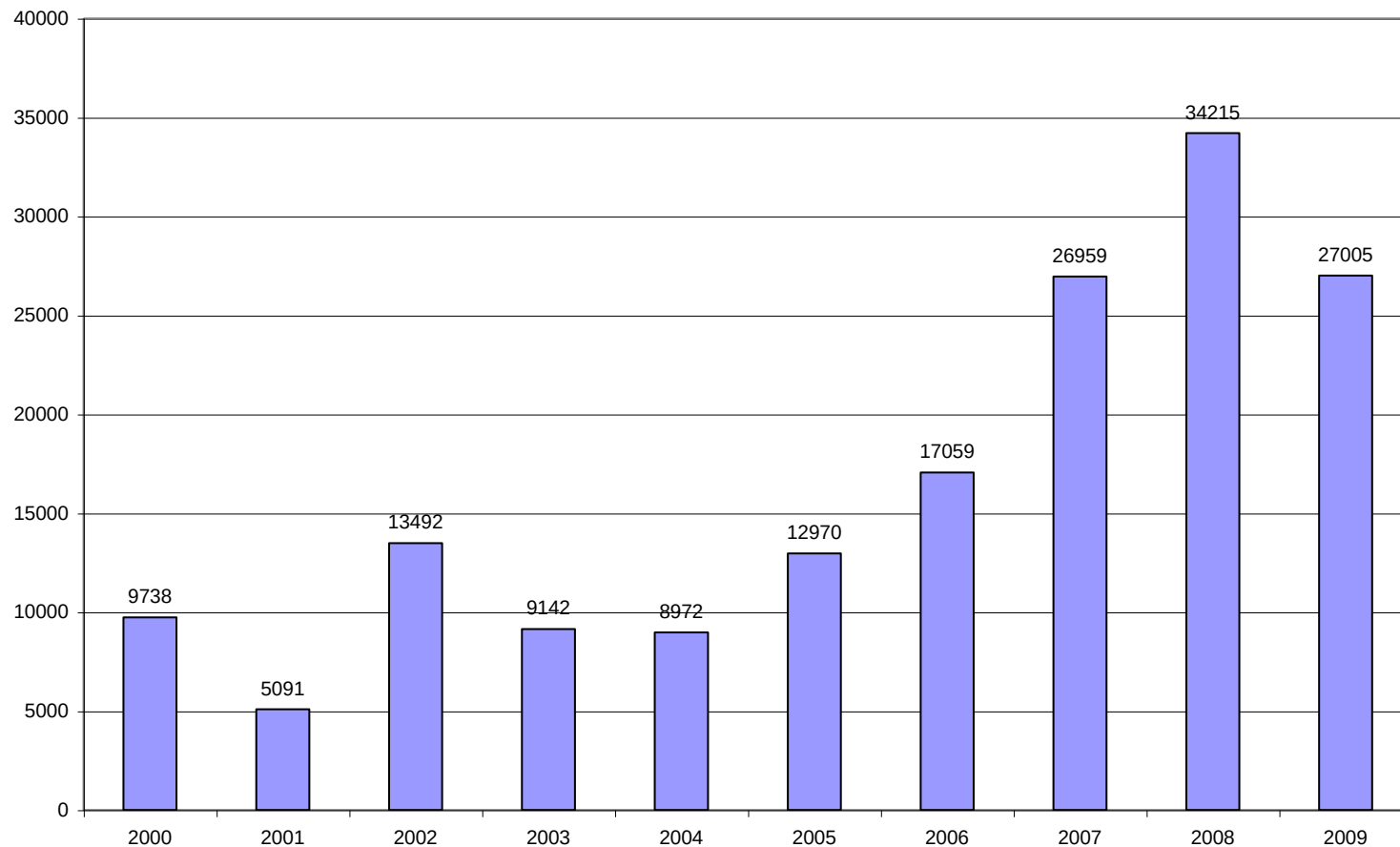

Utviklingen i antall sysselsatte i følge AKU

Januar 2000 – september 2009, sesongjusterte tall.1000 personer.

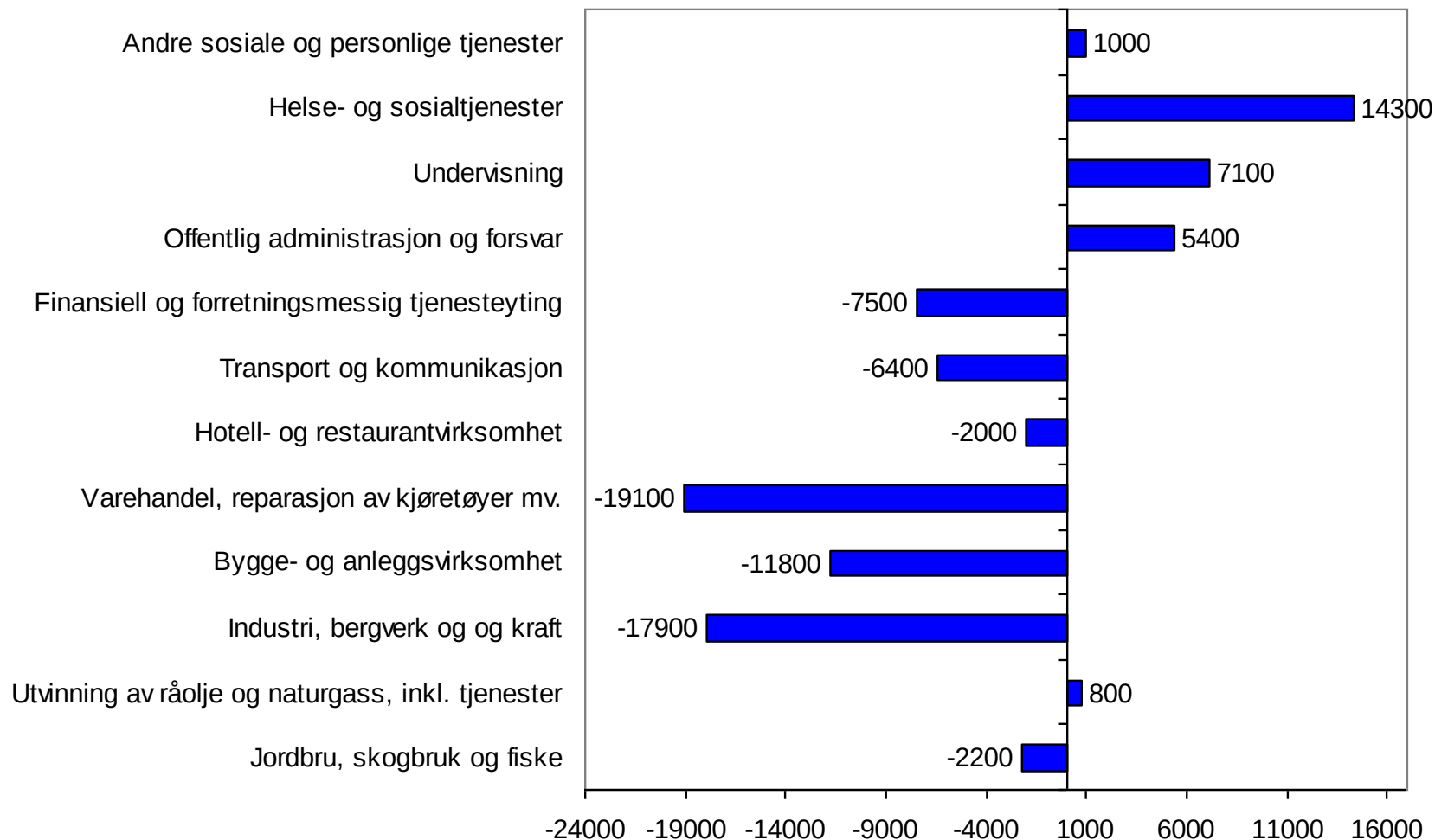

Netto innvandring, 1.kvartal til og med 3.kvartal, 2000 – 2009.

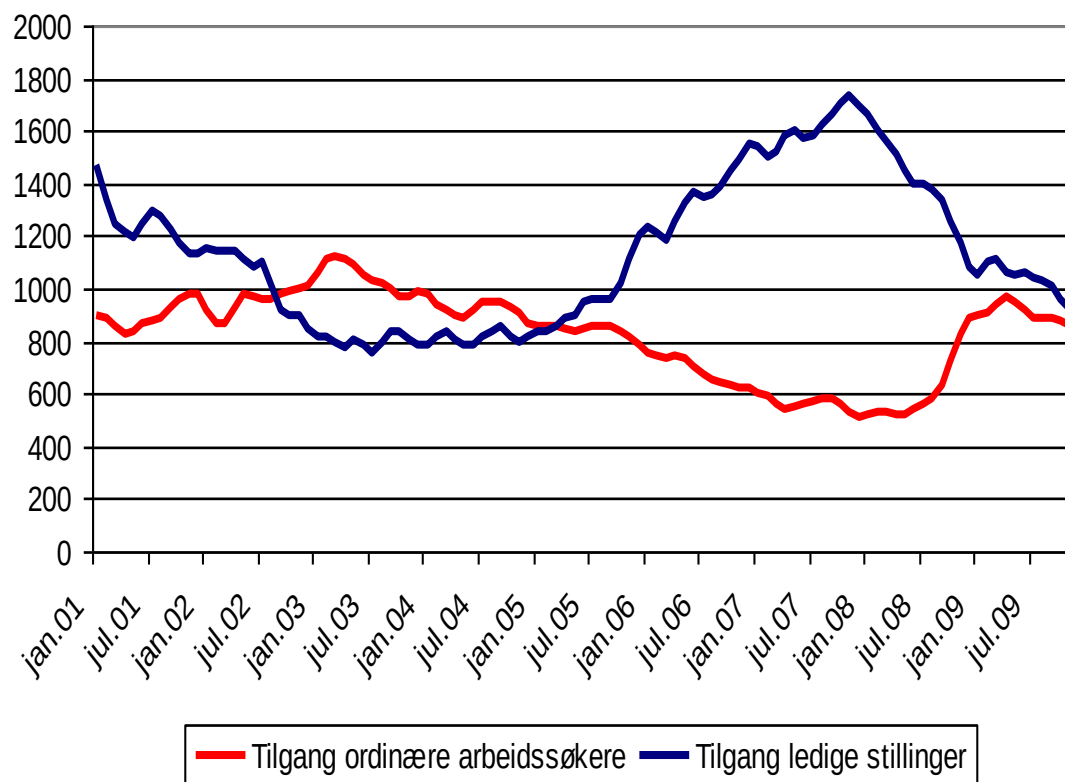
Syssettelingsendringer etter næring 3. kv 08 - 3. kv 09

Kilde: Nasjonalregnskapet SSB

Tilgang ledige stillinger og tilgang ordinære arbeidssøkere.

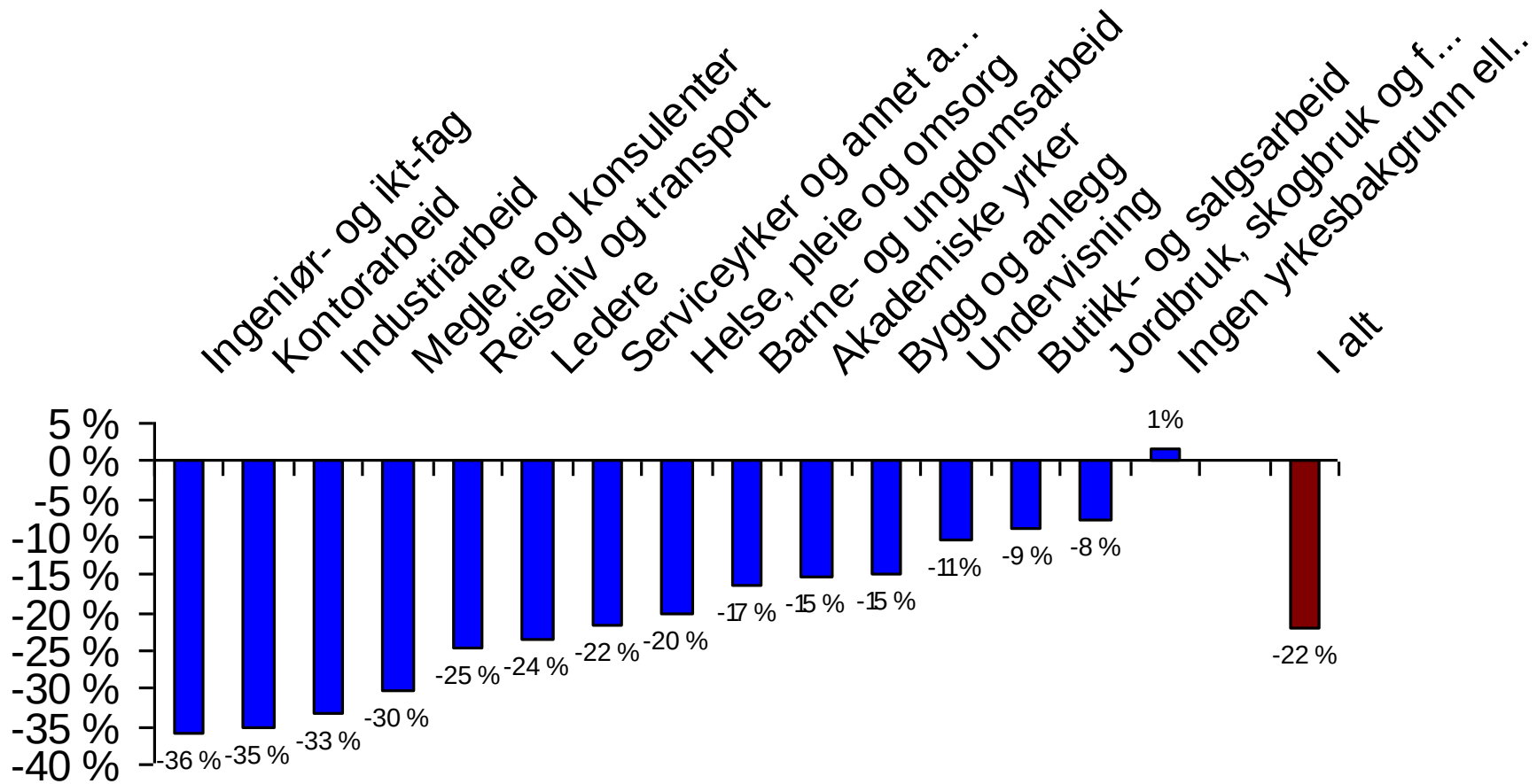
Per virkedag, sesongkorrigerte tall, januar 2001 – november 2009.

- Fortsatt noe avtakende etterspørsel etter arbeidskraft
- Avtakende tilgang på arbeidssøkere
- Tilbaketrekking av yngre søkere
- Sysselsettingsvekst blant eldre

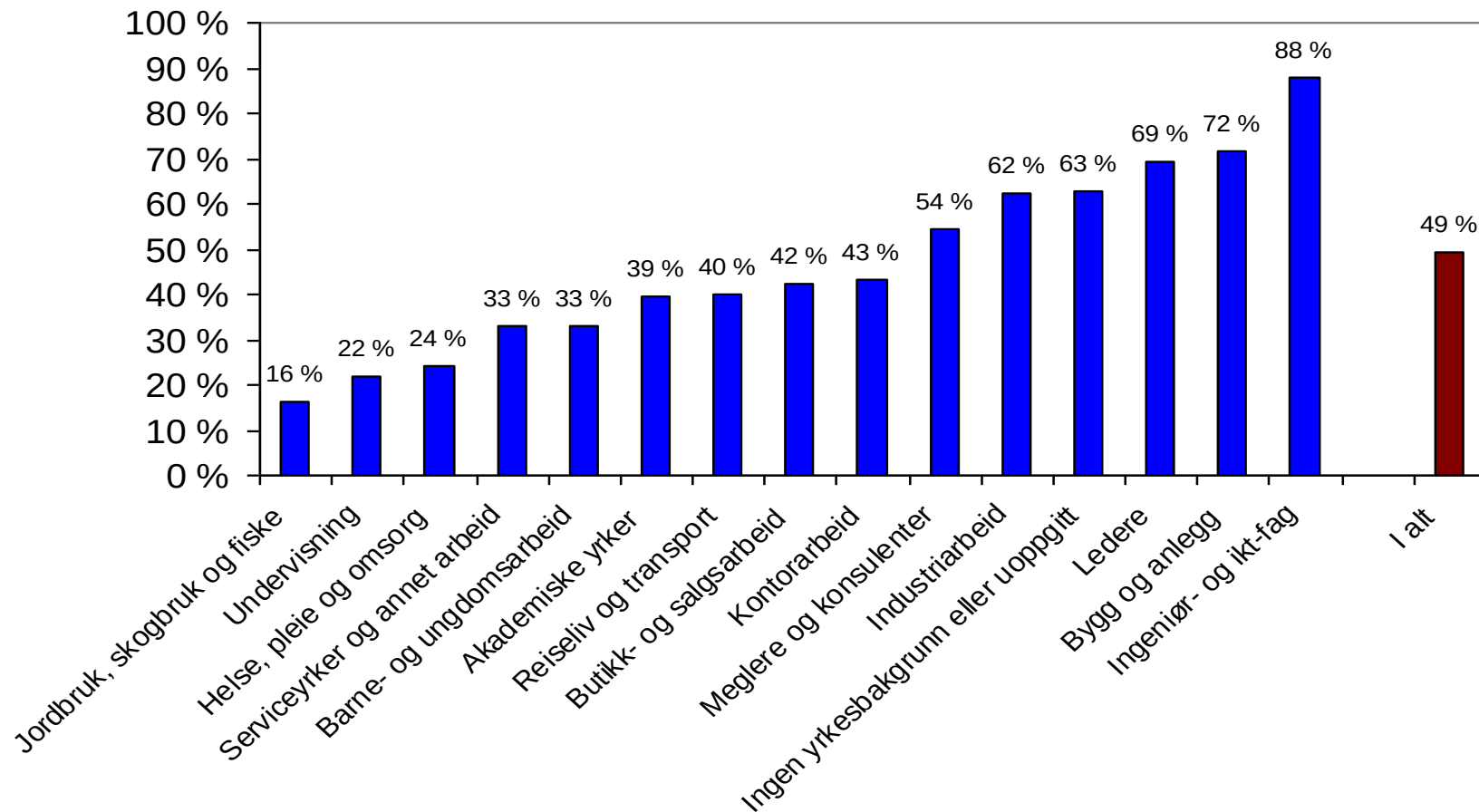
Færre nye ledige stillinger.

Prosentvis endring i antall ledige stillinger per virkedag, oktober/november 2008 – oktober/november 2009.

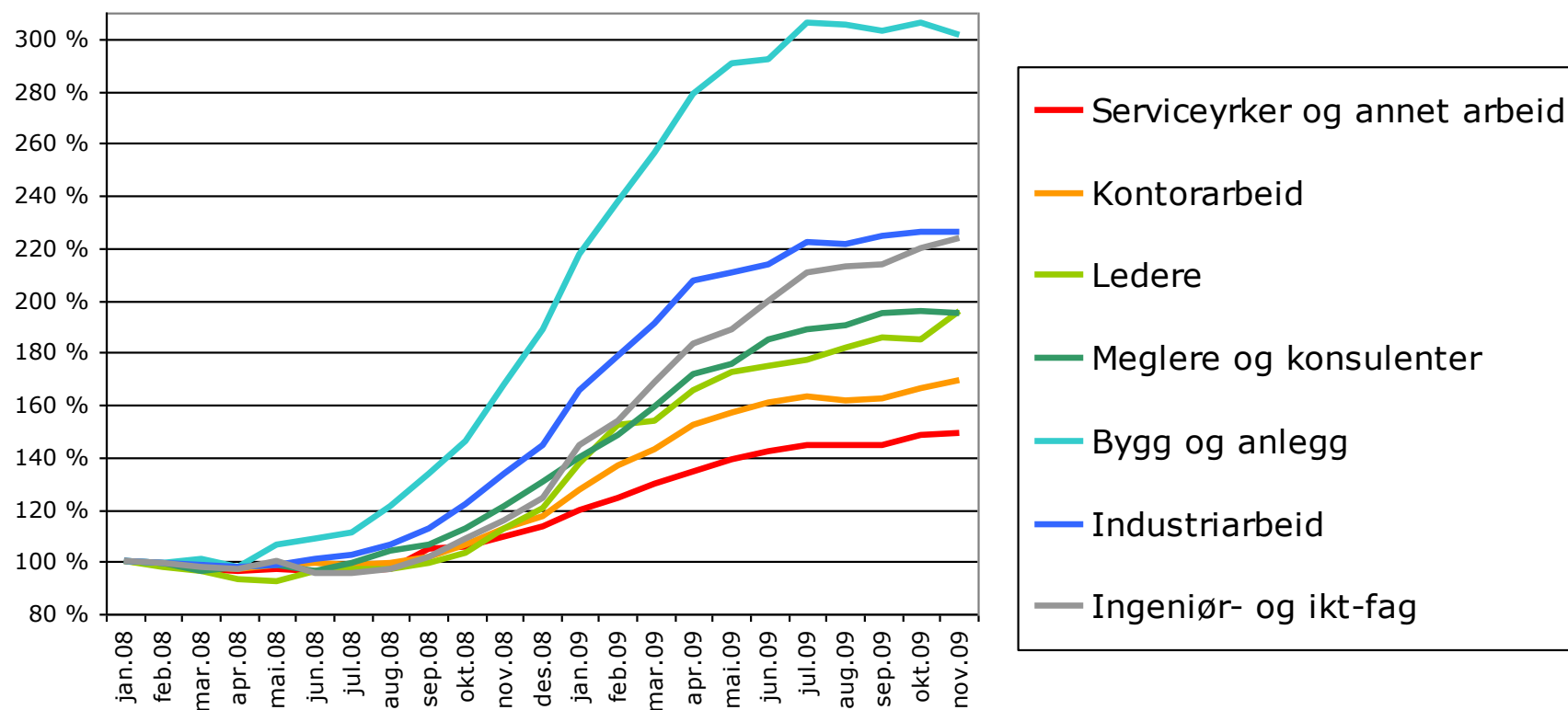

Helt ledige etter yrkesbakgrunn

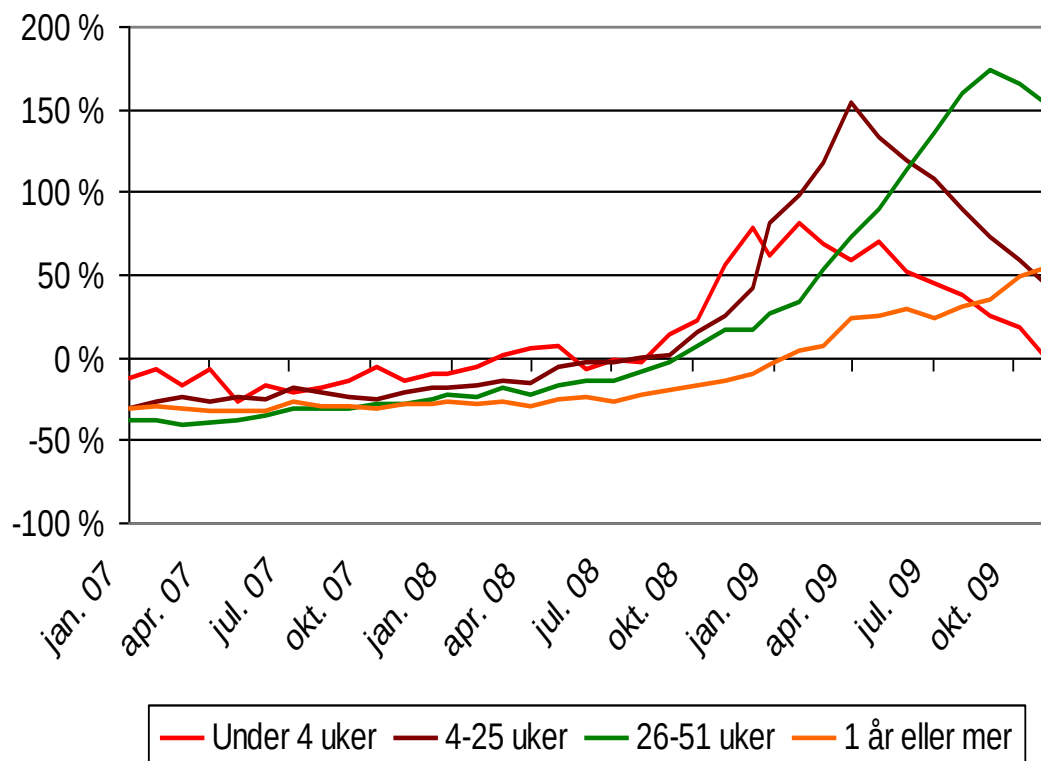
Prosentvis endring november 2008 – november 2009.

Klar utflating innenfor ulike yrker

Veksten i arbeidsledigheten skyldes lengre ledighetsperioder.

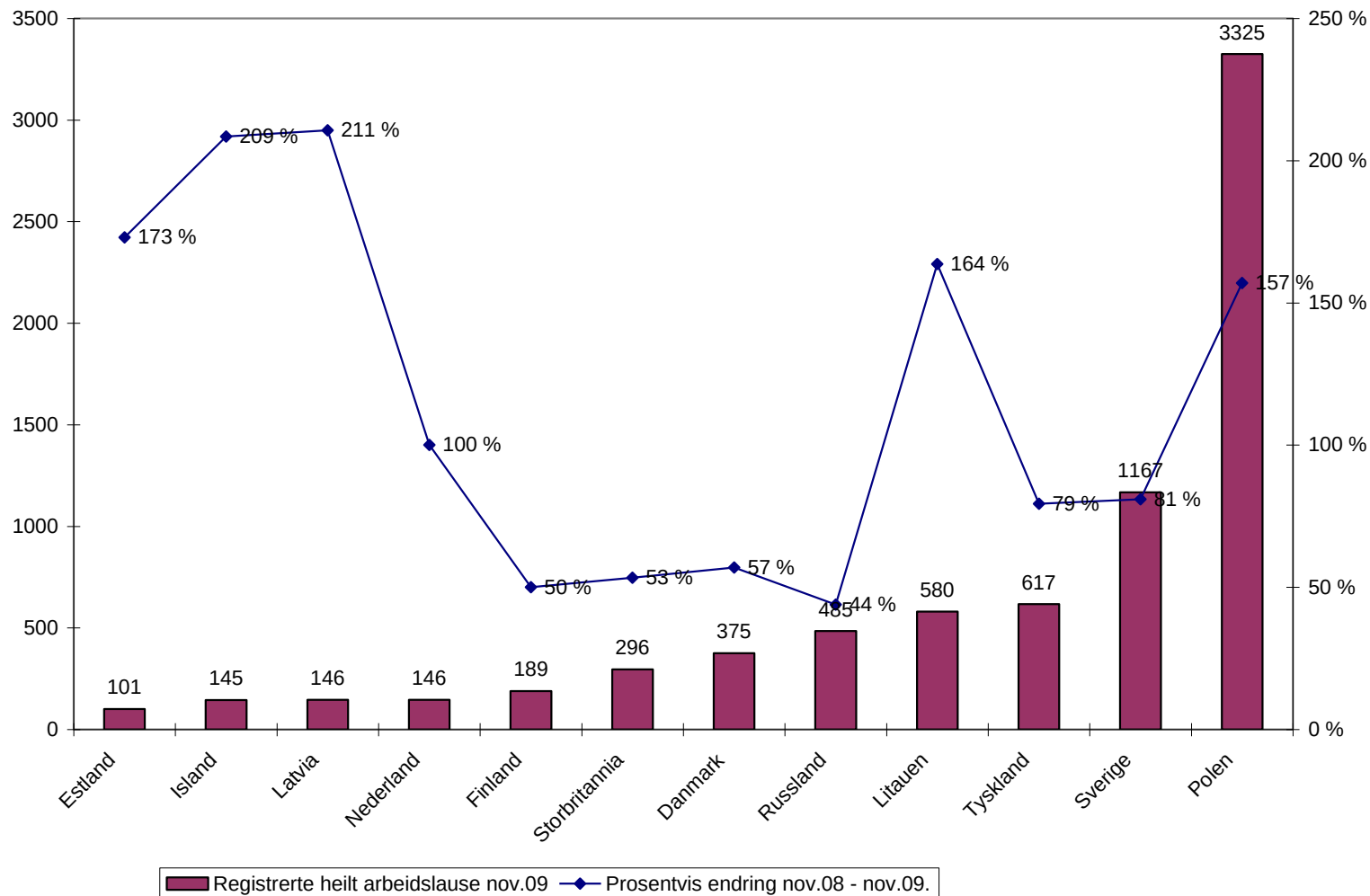

- Avtakende vekst i antall korttidsledige
- Fortsatt sterk vekst i antall med lange ledighetsperioder
- Dvs. en stor del av veksten i den samlede ledigheten skyldes lengre ledighetsperioder for de som ble ledige for under den sterke ledighetsveksten fra i fjor høst fram til forsommeren.

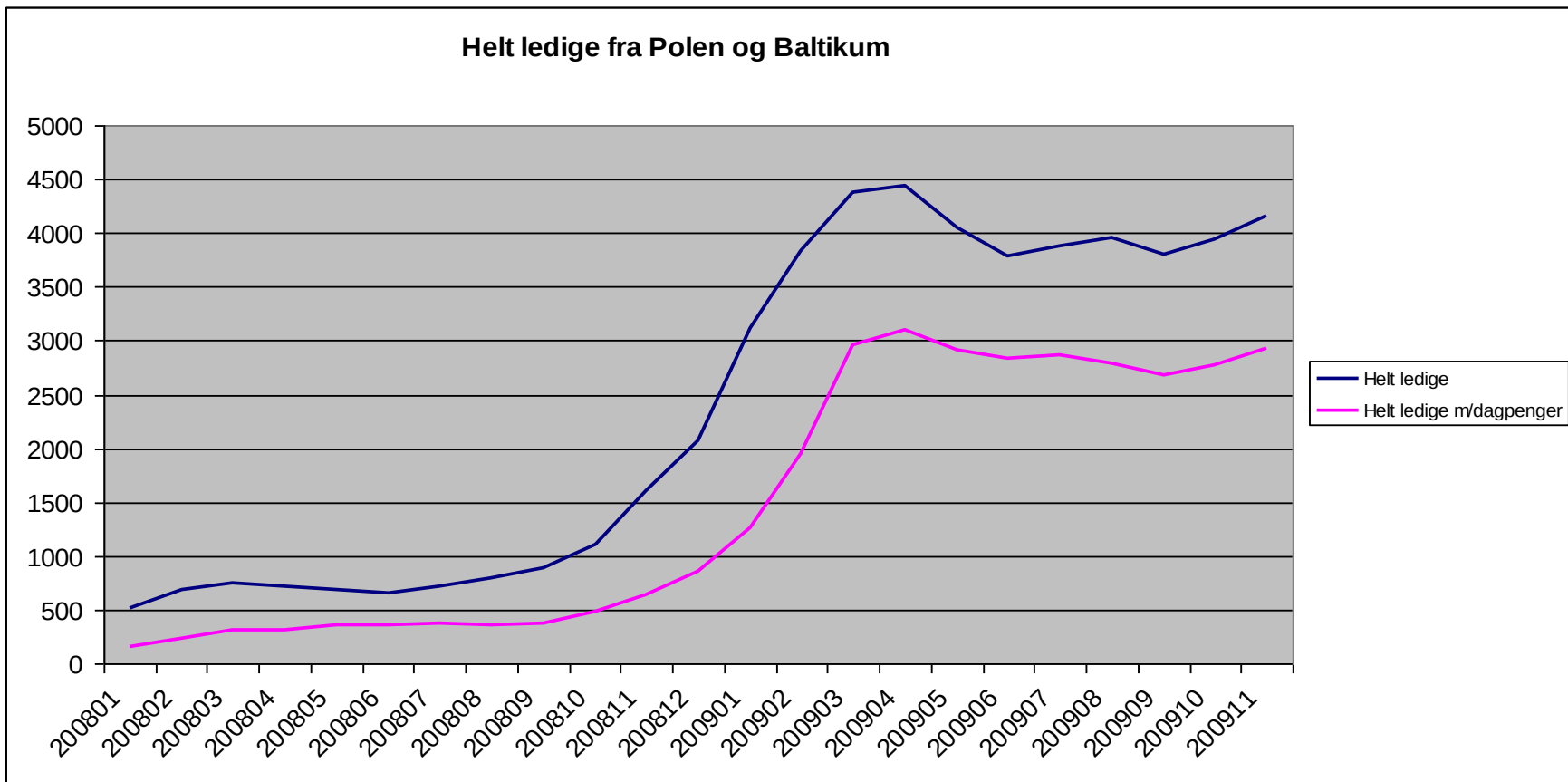
NAVs prognose for 2009 og 2010.

- Den internasjonale økonomiske nedgangen er i ferd med å bremse opp, vekstanslagene for 2010 oppjusteres i mange OECD-land. Positiv utvikling i eksport (ekskl olje og gass).
- Nedgangskonjunkturen i Norge har hittil ikke blitt så dyp som fryktet: Både Fastlands-BNP og husholdningenes konsum øker.
- Tegn til positiv utvikling i bygg/-anlegg, økt ordretilgang og stabilisering av arbeidskraftetterspørselen
- Nedgang i bruttoinvesteringer
- Positiv utvikling i deler av industrien
- NAV forventer fortsatt moderat vekst i ledigheten, og regner med at toppen vil nås i løpet av 2010, med mellom 85-90 000 registrerte ledige.
- Ny prognose publiseres 8. desember

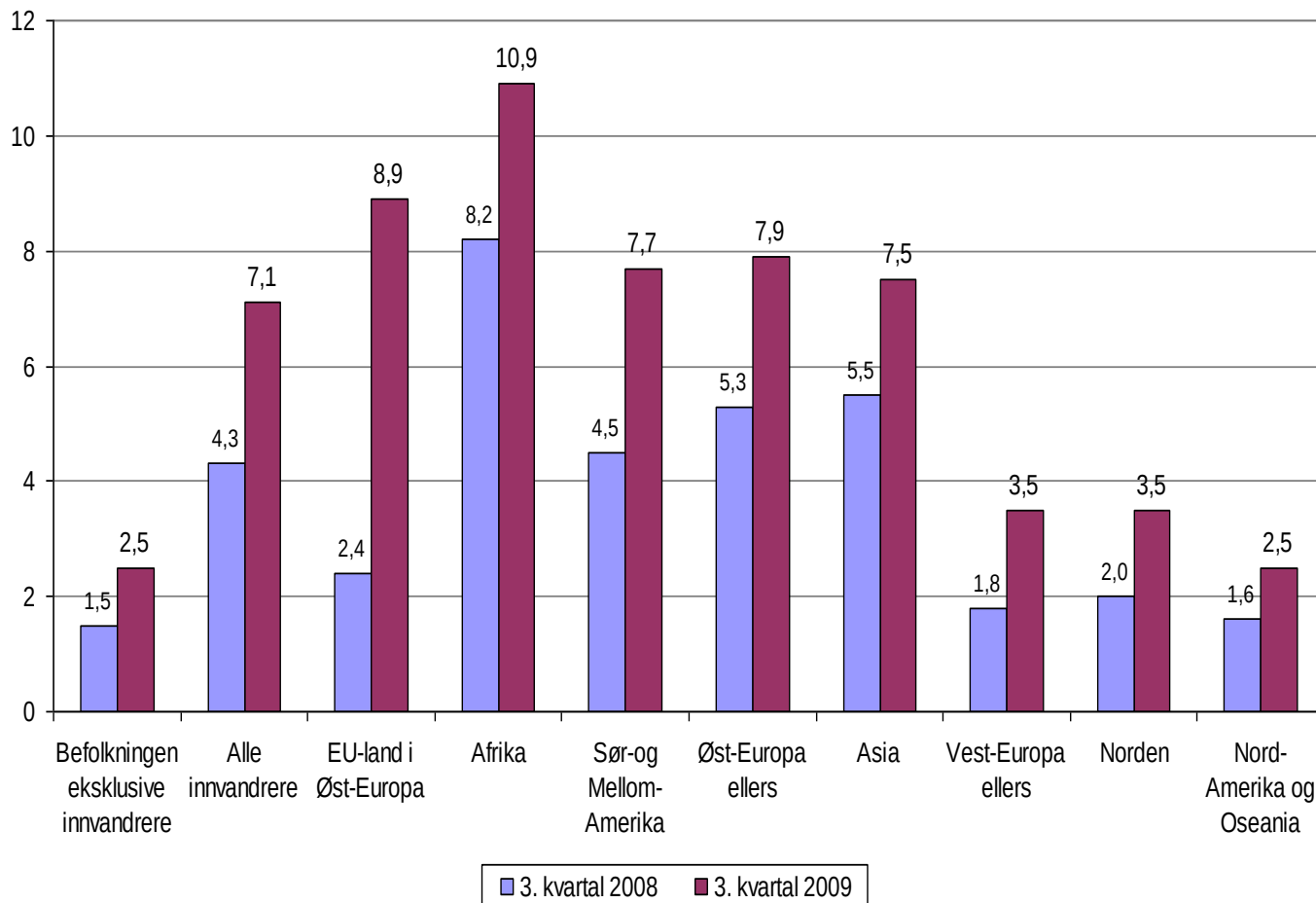
Økt ledighet blant arbeidsinnvandrere, november 2009.

Antall ledige fra Polen og Baltikum flater ut. Registrerte ledige og dagpengemottakere.

Arbeidsledige i prosent av arbeidsstyrken etter landbakgrunn, 3. kvartal 2008 og 3. kvartal 2009

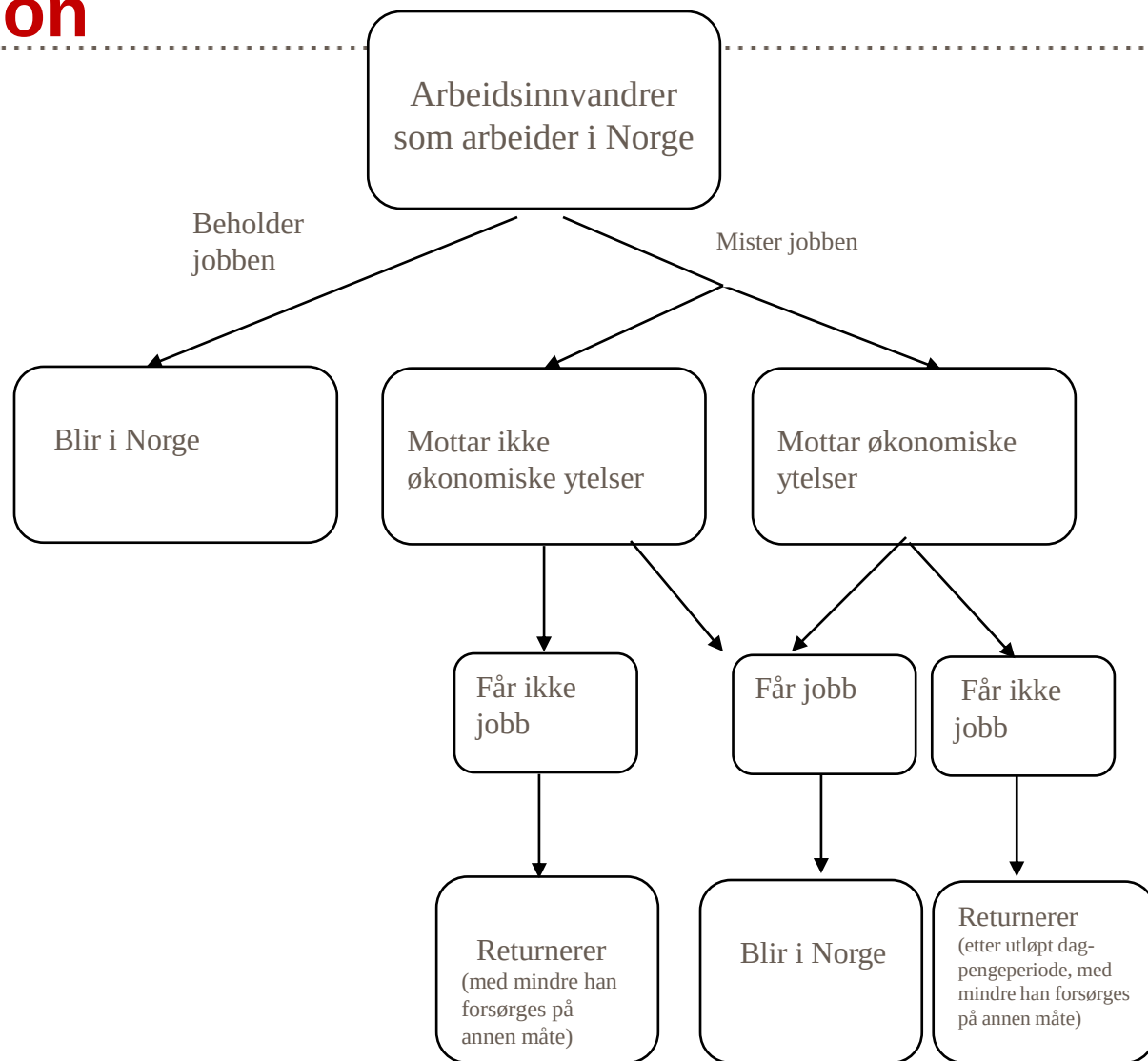
- Industriarbeider – lønn i Polen er 16 % av norsk lønn
- Dagpenger 62,4 % av lønn
- Ca. 4 x lønn i Polen
- Sykepenger
- Familierelaterte ytelser:
 - Kontantstøtte
 - Barnetrygd
 - Fødselspenger

Polakker er lengre ledige enn nordmenn og andre arbeidsinnvandrere - andel ute av våre registre etter 6 måneder

	Norge	Polen	Sverige	Tyskland	Totalt
Bygg og anlegg	64 %	45 %	71 %	45 %	61 %
Helse, pleie og omsorg	83 %	67 %	90 %	91 %	83 %
Industriarbeid	69 %	60 %	61 %	72 %	68 %
Ingen yrkesbakgrunn eller uoppgitt	82 %	59 %	78 %	83 %	80 %
Kontorarbeid	72 %	73 %	65 %	76 %	72 %
Reiseliv og transport	73 %	77 %	68 %	71 %	73 %
Totalt	75 %	55 %	74 %	69 %	74 %

Kilde: NAV

Returmigrasjon

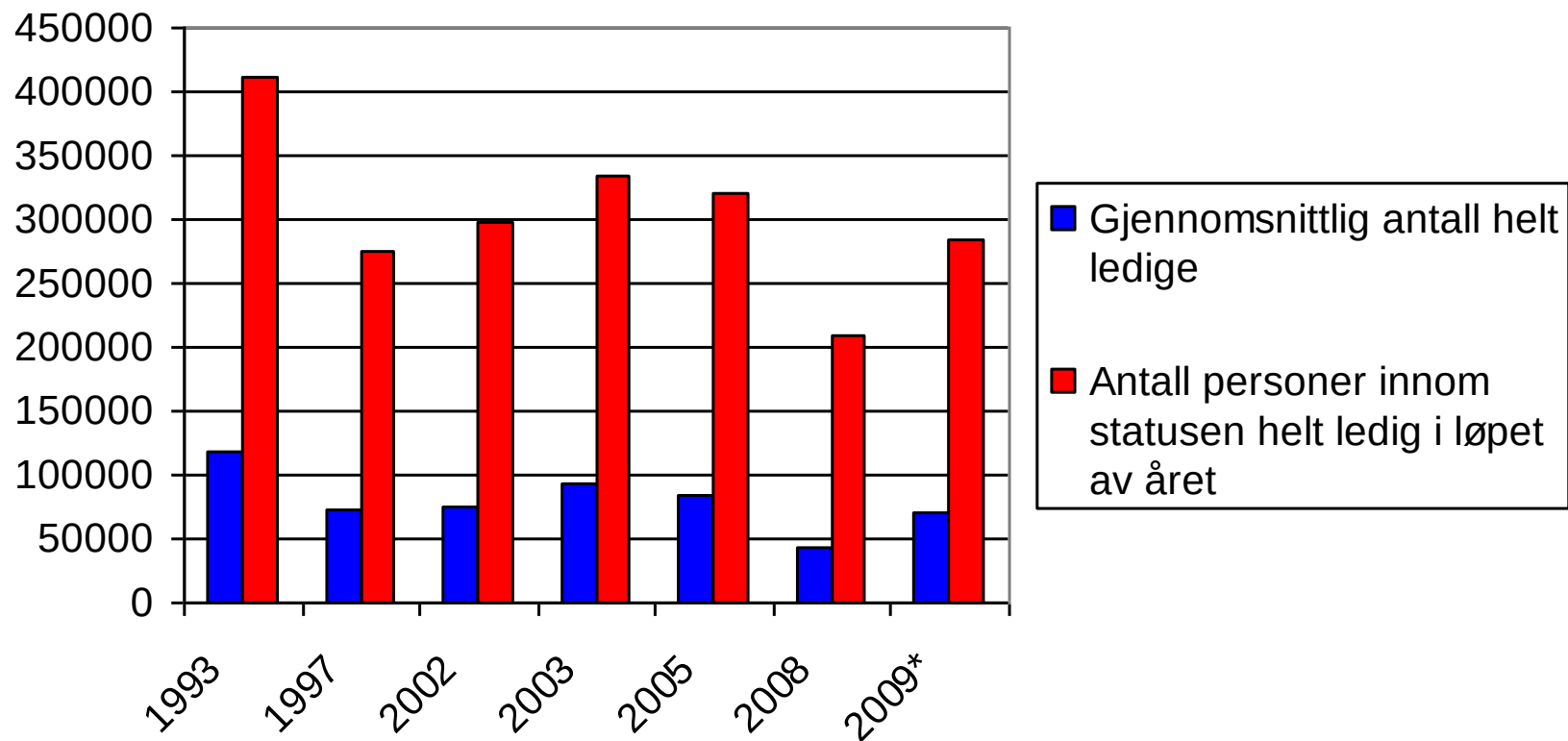
Oppsummering

- **Tilstrømmingen av arbeidsinnvandrere har gjennom tidene alltid vært sterkt etterspørseldrevet – gjelder fortsatt**
 - Flyttestrømmene mellom landene i Norden sammenfaller i stor grad med konjunkturutviklingen i de ulike landene
 - Arbeidsinnvandringen fra nye EU-land avtar, men vil holde seg relativt høy framover
- **Tilbakevending avhengig av flere forhold**
 - Lønnsforskjellene spiller en stor rolle
 - Dagpenger og andre rettigheter
 - Kostnadsnivået i Norge
 - Familieforhold og sosialt nettverk (familiegjenforening)
- **Arbeidsledige med dagpengerettigheter blir – mange av de øvrige reiser hjem eller drar til andre land**
- **Den økonomiske utviklingen i Norge ser ut til å bli betydelig bedre enn i de nye EU-landene**
- **Polen ser ut til å komme ut av nedgangskonjunkturen med et mindre produksjonsfall enn mange andre land i Øst-Europa, men nivået på arbeidsinnvandringen vil fortsatt holde seg høyere enn tidligere år .**

Virkemidler

- Ledige arbeidsinnvandrere vil motta service på lik linje med nordmenn
- EURES arbeider med utenlandsrekruttering innenfor områder med udekket behov for arbeidskraft
 - Servicesektor, transport, helse, hotell restaurant
 - Ingeniørprosjektet legges ned
- Gir informasjonstilbud til arbeidsinnvandrere om muligheter og rettigheter i Norge og hjemlandet
 - Engelsk, tysk, polsk, norsk
- Økte ressurser til arbeids- og velferdsetaten (NAV)
 - Flere stillinger
 - Utsatt gjennomføring av reformer
- Tiltakspakken: 11.200 til 18.300 tiltaksplasser for ordinære arbeidssøkere (oppjusteres med 1000 i 2010)
- Økt innslag av bedriftsintern opplæring i bedrifter som har driftsinnskrenkninger
- Kvalifiseringstiltak og oppfølging av personer som ikke klarer å skaffe arbeid på egen hånd (i noen tilfeller aktuelt med norskopplæring i kombinasjon med yrkesopplæring)

Beholdning og strømtall for helt ledige – anslag for 2009 - "Et fleksibelt og velfungerende arbeidsmarked"

Statistikkutvikling

- Overganger mellom stønader og arbeid
- Opplysninger om innvandrerbakgrunn kvalitetssikres gjennom nye oppdateringsrutiner mellom arbeidssøkerregistret (Arena) og Folkeregisteret
- Vurderer mulighetene for ta ut førstegangs inntaksmeldinger i AA-registeret for utenlandske statsborgere – for sammenligning med arbeidstillatelser i 2009. Testkjøringer